

עפ"ג 17268/07/18 - מדינת ישראל נגד יוסף אלימלך, מרדכי מנג'ם

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 17268-07-18

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט כרמי מוסק
כב' השופטת שירלי רנר

המעוררת

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

המשיבים

1. יוסף אלימלך
ע"י ב"כ עו"ד דניאל דותן
2. מרדכי מנג'ם
ע"י ב"כ עו"ד קליין ישראל

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט שמואל הרבסט) מיום 23.5.18

בת"פ 49284-07-17.

כללי

1. המשיבים הורשעו על יסוד הודאתם במסגרת הסדר טיעון: המשיב 1 הורשע בהתפרצות למקום מגורים בכוונה לבצע גניבה בצוותא חדא (7 עבירות), גניבה בצוותא חדא (6 עבירות), קשירת קשר לביצוע פשע (8 עבירות), ניסיון גניבה, ניסיון התפרצות למקום מגורים בכוונה לבצע גניבה בצוותא חדא. **המשיב 1** נדון לעונשים הבאים: 32 חודשי מאסר בפועל; הופעל במצטבר מאסר על תנאי למשך 7 חודשים והופעל בחופף מאסר מותנה נוסף למשך 4 חודשים, **בסה"כ 39 חודשי מאסר בפועל**; 6 חודשי מאסר על תנאי על כל עבירת רכוש או הונאה או קשירת קשר לביצוע עוון או פשע; ופיצוי לשמונה מתלוננים בסכום כולל של 26,910 ₪. **המשיב 2** הורשע בהתפרצות למקום מגורים בכוונה

לבצע גניבה בצוותא חדא (6 עבירות), גניבה בצוותא חדא (6 עבירות) וקשירת קשר לביצוע פשע (7 עבירות, ניסיון גניבה), ניסיון התפרצות למקום מגורים בכוונה לבצע גניבה בצוותא חדא וניסיון גניבה בצוותא חדא. המשיב 2 צירף תיק נוסף, בו הודה והורשע בגניבה וקשירת קשר לביצוע עוון. המשיב 2 נדון לעונשים הבאים: 37 חודשי מאסר בפועל, הופעלו שלושה מאסרים מותנים בסך כולל של 24 חודשים, כך שהמשיב 2 ירצה 13 חודשי מאסר במצטבר והיתר - בחופף, ובסך הכל ירצה 50 חודשי מאסר בפועל. כמו כן, הוטלו עליו 6 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי לשמונה מתלוננים בסך כולל של 21,200 ₪. עוד נקבע כי המוצגים בתיק יחולטו, יושמדו או יוחזרו לבעליהם. הערעור מופנה כנגד קולת העונשים.

2. ואלה המעשים בתמצית: המשיבים קשרו קשר האחד עם השני ועם אחרים. המשיבים בחרו בקפידה מבוגרים בני למעלה מ-70 שנים, על מנת להתפרץ לבתייהם בתחבולה ולגנוב מתוכם. במהלך החודשים מרץ-יוני 2017, פנו המשיבים למתלוננים באמתלות שווא, טענו כי הם רוצים לתרום לבית כנסת, אליו קשור אותו מתלונן, אחד מהם היה מוסר למתלונן שטר של 200 ₪ בבקשה לקבל עודף של 100 ₪, משהחזיר המתלונן שטר של 100 ₪, היה אחד מהמשיבים קורע את השטר ומבקש שטר חדש ותקין, והיה חוזר על כך כמה פעמים. במהלך זה, המשיב האחר או אדם אחר היה מנצל את היסח הדעת של המתלונן על מנת לגנוב את כספו. כתב האישום שהוגש נגד המשיב 1 כלל שבעה אישומים בנוגע עם אירועים ששניים מהם התרחשו בחודש מרץ 2017, וחמישה בחודש יוני 2017. שלושה מהם בוצעו ביחד עם המשיב 2, והיתר עם אדם אחר. מכתב האישום בתיק שצירף המשיב 2 עולה כי ביום 3.1.16 גנב המשיב 2 ביחד עם אחר מקשיש את קצבת הזקנה שלו בסך 4,000 ₪ לאחר שהחל לשוחח עמו באמתלה של מתן תרומה.

טענות הצדדים

3. המערערת עותרת להחמרת עונשם של המשיבים, כך שיוטל עליהם עונש ההולם את נסיבות המקרה. לעמדתה, העונשים שהוטלו אינם מייחסים את החומרה הראויה לעבירות ולנסיבות ביצוען והם חורגים לקולא באופן משמעותי ממתחם הענישה ומהענישה הנוהגת, ובכלל זה, שגה בית משפט קמא הן בקביעת מתחמי ענישה נמוכים והן בכך שלא נתן ביטוי בענישה הכוללת לריבוי האירועים. כמו כן, שגה בית משפט קמא בכך שהפעיל את המאסרים המותנים בחלקם בחופף ולא צבר את כולם לכדי עונש אחד. בנוסף, קבע פיצוי המגיע כדי גובהם המדויק של הסכומים, אותם גזלו המשיבים מהמתלוננים, והתעלם מכך שתכליתו של פיצוי בדין הפלילי אינו רק לפצות את נפגע העבירה אלא גם לשקף את הכיעור שבעבירות ואת הפגיעה הנפשית והלא ממונית שנגרמה למתלוננים ולפרטיותם. לעמדת המערערת, מדובר בעבירות שיש בהן חומרה יתרה, שכן הן בוצעו כנגד קשישים, רובם מעל לגיל 80, תוך ניצול מצבם המוטורי וחולשותיהם, כך שהמתלוננים היוו טרף קל למשיבים שחדרו לביתם וגזלו מהם כספי ביטוח לאומי, כספי פנסיה וכסף שנועד לתרופות. המשיבים אף ניצלו את העובדה שהמתלוננים היו אנשים יראי שמים שיפתחו את דלתם למבקשי תרומה לבית כנסת או צדקה אחרת. כמו כן, מדובר בעבירות שנעברו במספר מקומות שונים ברחבי הארץ, רחוקים ממקום מגוריהם של המשיבים, באופן המלמד כי אין מדובר במעידה חד פעמית מצדם או בעבירות ספונטניות, אלא במי שתכננו, נסעו וצדו את קורבנותיהם. זאת, בצירוף עברם של המשיבים, מחייב את הפעלת מלוא המאסרים המותנים במצטבר. בהקשר זה טענה המערערת כי למשיבים עבר פלילי עשיר, שכלל מאסרים בפועל, ולחובת כל אחד מהם עמדו מאסרים מותנים מרתיעים, שלא היה בהם כדי להרתיעם מלשוב ולבצע עבירות, ולפיכך, בנסיבות אלה, יש חשיבות להשתת עונשים חמורים ומרתיעים. הוסף כי לא הובאו בחשבון כלל הנסיבות לעניין חומרת המעשים. בית משפט קמא אמנם קבע כי כל אירוע עומד בפני עצמו, אולם הטיל עונש אחד כולל, מבלי לנמק מדוע נעשה כן ומדובר בטענה מהותית ובאה הפנייה לע"פ 1605/13.

4. ב"כ המשיב 1 טען כי יש לדחות הערעור. נטען כי לא היה מקום לצרוף מסמכים הנוגעים במעצר זאת על מנת להשחיר את המשיבים וללא רלבנטיות. נטען כי לא נפלה טעות בגזר הדין. המאסרים המותנים של משיב 1 נחפפו בחלקם וסמכות בית משפט היא להורות על חפיפה של עונש מותנה. לא נפלה טעות בהנמקת בית משפט קמא ובכל מקרה, יש לבדוק את התוצאה הסופית. עניינו של המשיב 1 אינו דומה להחלטות אליהן הפנתה המערערת. אין מקום להחמרה, במיוחד כאשר מדובר בערכאת הערעור ועונשו של המשיב אינו סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה ובאה הפנייה להחלטות התומכת בכך, על כן יש לדחות הערעור.

ב"כ המשיב 2 טען כי מלכתחילה עמדת המאשימה הייתה להקצנה בעניין העונש. בתיקים דומים אחרים לא הוטלו עונשים שהם חמורים מעונשו של המשיב (באה הפנייה להחלטות בעניין מקרים אחרים שם הוטלו עונשים שנטען כי באופן יחסי הנם קלים יותר). בימ"ש קמא הלך בעקבות הענישה הקיימת והעונש שהוטל על המשיב אינו, כאמור, פחות מכך. המשיב נטל אחריות והודה. למשיב נסיבות חיים קשות, נסיבות שיש להביא בחשבון בין היתר: המשיב גדל אצל אם עם קשיים קוגניטיביים קשים, שמנעה ממנו מלצאת מהבית ואף להתגייס. האם גנבה על מנת לממן תרופות והמשיב עשה כן אף הוא, על מנת לממן תרופות (הוגשו מסמכים לעניין זה). מעשיו של המשיב לא לוו באלימות, מבלי למעט בחומרתם. המשיב מנסה לשנות דפוסים במאסרו (הוגשו מסמכים), וכן בית משפט קמא הביא בחשבון המעצר באיזוק אלקטרוני. הוסכם גם להעביר הפיקדון בסך 10,000 ₪ למתלוננים. מכל אלה יש לדחות הערעור.

דין

4. שני המשיבים הינם ילידי שנת 1988. לזכות המשיבים עומדת הודאתם במיוחס להם, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, האחריות שלקחו על המעשים והבעת חרטה. לגבי המשיב 1, התחשב בית משפט קמא גם בכך שמדובר באדם צעיר, ללא תמיכה משפחתית, כלכלית או אחרת. באשר למשיב 2, התחשב בית משפט קמא גם בגילו ובנסיבות אישיות ומשפחתיות קשות, כפי שתואר בגזר הדין. מאידך, לחובת המשיבים נזקפת חומרת העבירות שביצעו. מדובר בעבירות חמורות ומכוערות, שבוצעו כלפי קשישים, בצוותא חדא, בתחכום, לאחר תכנון מוקדם שכלל גם את בחירת הקורבנות הספציפיים, כך שיהיו אנשים שניתן להונות ולרמות בקלות, תוך ניצול פגיעותם, חולשתם הפיזית וטוב ליבם, ותוך שהמשיבים מחלקים ביניהם את "העבודה" במטרה לבלבל את הקורבן. בית משפט קמא עמד בגזר הדין על כך שהמשיבים לא ראו לנגד עיניהם את הפגיעה בקשישים, ולא היססו מלהתל בהם ולחדור לביתם תוך פגיעה בפרטיותם ובאמון שנתנו בהם. מדובר בעבירות שבוצעו פעמים רבות באופן דומה בדרך חלקלקה המלמדת על התנהלות עבריינית מושרשת של המשיבים. לחובת המשיבים נזקק גם עברם הפלילי העשיר, המלמד על דרכם לנ ג דרכי מרמה לצורך השגת ממון. המשיב 2 אף צירף תיק בו ביצע את אותן עבירות כלפי קורבן קשיש שנה קודם לביצוע העבירות בתיק העיקרי, ולא היה בהעמדתו לדין באותו תיק או במאסרים המותנים העומדים לחובתו כדי להרתיעו מלשוב על ביצוע העבירות דנן. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר הדין של הערכאה הדיונית, וכי התערבותה בעונשים שנגזרו שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם נפלה טעות מהותית, או כאשר העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי בית משפט קמא הביא בחשבון מכלול השיקולים והטיל על המשיבים עונש ראוי למעט בשאלת הפעלת המאסרים המותנים, זאת נוכח חומרת המעשים ועברם הפלילי המכביד של המשיבים בעבירות רלבנטיות כאשר גם מאסרים בפועל שהוטלו עליהם לא היה בהם לגרום להם לחדול ממעשיהם. לפיכך, הערעור מתקבל במובן זה שעונש המאסר המותנה לתקופת 4 חודשים שהוטל בחופף על משיב 1, ירוצה באופן מצטבר, דהיינו תקופת המאסר הכוללת, בפועל, תעמוד על 43 חודשים. באשר למשיב 2 - מתוך תקופות המאסרים המותנים בסך כולל של 24 חודשים ירוצו 20 חודשים

במצטבר ויתרתם על תנאי, דהיינו תקופת המאסר הכוללת תעמוד על 57 חודשי מאסר בפועל.

ניתן היום, כ"ו אדר א' תשע"ט, 03 מרץ 2019, במעמד ב"כ המערערים, המערערים וב"כ המשיבה.

שירלי רנר,
שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד